

Köd

1971-ben született. Író, szerkesztő, a Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumának a tanára Pécsen. Legutóbbi írását 2010. 8. számunkban közzöltük.

Az első emeleti ablakból a református templom buzogányszerű csillaga, a Vízmű repülőtér-kék neonjának fénye, a Víztorony nagy, oktaéder formájú vízfeje és a távolabb álló, s ég felé meredező katolikus templom keresztjének sziluettje látszott. Csak a széles, kétsávos utca kandelábereinek szentjánosbogár-mécses sora vágta ketté ezt a látványt, s egy-egy elhúzó autó pásztázó fénycsóvjának kétségbeesett útkeresése. Az utcákon itt-ott felbukkanó emberek kezdetben csípőig gázoltak a fehér hullámokban, később azonban az egyre mohóbb anyag mindent oldó légységével szinte teljes egészében befalta őket a nézelődő szeme elől. A tél közelségét hirdette a természet, s a minden takaró havazás előtt könnyű köd-aperitiffel szolgált.

Az ablaküvegen virágzott a mákonyos anyag, mintha egy szellem árnyékát akarta volna megrajzolni, s a nagy fehérség, mint egy atomjaira bomlott szövet lebegett az utcán. Szinte érezni lehetett, ahogy szítálva kavargott a hideg levegő apró részecskéi között. Ha ezzel nem törődve kimerészkedett az ember, és belefúrta magát ebbe a mennyasszony-fehér ömlengésbe, finoman csipkézett, lég-nemű selymet érzett végigsimítani az arcán. Kisiklott a kezei közül ez a súlyosnak hitt dekadens teher, s végképp teljes bizonytalanságba kergette. Mintha valami hatalmas lény párás lélegzetében járna. Szinte még annak nehéz szuszogását is hallani vélte. Az orra, a füle, a szeme is telement vele, s pillanatok alatt lucskossá tette egész testét. Tolakodó perverzítással tapogatta végig, még a ruhája alá is bekúszott, s rajta hagyta nedves ujjlenyomatát.

Úgy simult rá a köd a városra, mint egy finom csipkekesztyű a női kézre. Pontosan ráilleszkedett, felvette az alakját, szinte félelmetesen azonosult vele. Mintha a kesztyűsége is megszűnt volna, s maga a kéz változott volna kesztyűvé és fordítva. A házak, a növények és az emberek is elvesztették színeiket, minden valami meghatározhatatlan szürkés árnyalatban lebegett, mint öreg indián asszonyok kibomlott ősz haja. A valóság megkérdőjeleződött, a távolság eltűnt, a biztos bizonytalanná vált. A filozófiai szkepszis kezdett érthető alakot ölteni. A plebejus gondolatok megnemesedtek és magyarázatot követeltek. A tárgyak körvonalai impresszionista festmények elmosódott kontúrjaira hajaztak, és állandó mozgásban voltak. Mintha valóban minden mozogna, semmi sem lenne állandó. Az egész táj lebegett, mint a tengerben ringatózó medúzaraj. Az ember azt sem érzékelte igazán, hogy halad-e vagy csak egy helyben topog, és a köd festi át körülötte újra és újra a színpadképet. Csak a lába alatt sikamló csatagos levelek cuppogása jelezte, hogy mozog, de ez inkább egyfajta kábulatban való úszást jelentett, mintsem tudatos előrejutást.

Nem lehetett nagy levegőt venni, mert amint kinyitotta az ember a száját, úgy tele lett a köddel, hogy szinte fuldokolt tőle. Teletömte,

betöltötte egész lényét, s abban a pillanatban felvette szájuregének alakját, mintha kifogyhatatlan lenne. Mert ez a sűrű anyag egy cseppet sem lett vékonyabb, sőt! Az ember maga is növelte a mennyiségét, ahogy zihálva lélegzett, kis köd-pulyákat szülve bele a nagy áramlatba. Ilyen lehet a teremtésben való részesedésünk. Ilyen öntudatlan. Ilyen kikerülhetetlen. Ilyen permanens. Az ember megérezhette benne a végtelen istenség megfoghatatlanságát, körülírhatatlanságát. Hogyan is lehetne definiálni az Istent? Hogyan is lehetne lexikonba szorítani a ködöt? Az ember az Isten képére és hasonlatosságára teremtett. Kis légzés a nagy légzésben. Kis száj-pára az isteni köd-felhőben. Ez maga volt az isteni lélek dagálya, amely mint a teremtő lehelet áramlott ki a városra, és balettszerű, finom mozdulatokkal ereszkedett az ember lelkébe. Céltalannak tűnt és feltartóztathatatlannak, különösen ezen az éjszakán, amikor...

...amikor meghalt az anyja. Ha meghalt egyáltalán, hiszen teste még ott hevert a kórház második emeletének egyik szoba-koporsójában, ahol hagyta. Nem lehetett elhinni, hogy már nem lélegzik, nem gyárt kis ködfelhőket maga körül. Pár perce a test, a biológiai folyamaton keresztül még valami utolsó, kétségbeesett csökönységgel küzdött a légzéssel, mostanra azonban minden abbamaradt, leállt. A halott mozdulatlansága azonban mozgó mozdulatlanság. Pontosan olyan, mint a köd. Van is, meg nincs is. Áll is és mozog is. Érthetetlen, besorolhatatlan, meggátolhatatlan. A test egy ideig még meleget áraszt magából, a körmén és a haján még a növekedés jelei figyelhetők meg, s még annyira eleven az emlékezetünkben, hogy ezáltal maga is szinte megelevenedik. Vajon mikor hal meg egy ember igazán?

Az utolsó órákban a tüdő felől érkező túlvilági hortyogó hangot, az izmok teljes elernyedéséből fakadó tudattalan maga alá könnyítés fekete folyadékának bűzét, az agonizáló test rázkódását, s a szemek üveges, mégis kétségbeesett meredtségét sokáig hordozza még az ember. A tehetetlen segíteni akarásban toporzékolva kapaszkodik az egyetlen elérhető fogódzóba, a haldokló kezébe. Nem lehet tudni, hogy ki fog kit, hogy ki a támasza a másiknak. Egy örök összekapaszkodásnak tűnik ez a pillanat, mint ahogy a köldökzsinór is kapocs. „Test” a két testből, amit összeköt. Nem lehet tudni, hogy kihez tartozik. Az anyához-e, vagy a gyermekhez, vagy egyikhez sem. Csak van, mint valami megmagyarázhatatlan filozófiai elmélet, amit aztán kidobnak, ha már túlhaladta az idő. Addig viszont létszükséglet. Ilyenek ezek az együtt végigkínlódott utolsó órák is. Létszükséglet a halottnak, s az élőnek is. Még mondanának valamit egymásnak, de már egyik sem érti a másikat. Más a nyelv, más a dimenzió, más a kitűzött végállomás. A homlok még meleg, a kéz már jéghideg. A bőr még lágy, mint előtte, a szem még termeli a fájdalom könnyeit, a tudat azonban már alig-alig ad jelet magáról.

Egyfajta katatón kifelé irányultság érződik az embereken a haláluk előtti percekben, órákban. Mintha már semmi más nem érde-

kelné őket, csak ez az utolsó utazás. Bár még csövek, injekciós tűk, síró rokonok marasztalják, a kémiai folyamatok még idekötik, a lélek azonban már szökésben van. Vajon rajtakapható-e, hogy mikor surran ki a testből? Vajon miért hagyja itt a formáját? Talán menekül. Hiszen a halál belül van, az élet pedig kívül.

Csak egy kis tavaszi zakó volt rajta, amikor hajnaltájt kioldalgott a kórház épületéből az ő kedves ködös városába. Reszketett. Ez az épület látta őt megszületni, s most azt az asszonyt meghalni, aki őt a világra hozta. Olyan üres lett minden. Csak a köd volt, semmi más. Fuldokolt a fájdalomtól.

Aztán néhány perc múlva látta magát az ablakból, amint lehajtott fejjel baktat elő a hófehér halotti lepelként szétterülő masszából, s csak ő tudta, hogy ott ég a kezén anyja arcáról letörölt utolsó könnycseppje.

LACKFI JÁNOS

Nocturne

Káldy Sárának

*A mi utcánkban szól a zongora,
Szitál a hangoknak finom pora.*

*A zongorista bajuszos szegény,
És mindehhez lány, nem pedig legény.*

*Esténként játszik, lentről nézem őt,
A zongorázáskor megszépülőt.*

*És felderül az utca vén köve,
Önti a fényt, mint izzó öntőde!*

*Iszom e látvány szeszét, én mohó,
Forrong a bensőm, felhevült kohó!*

*És egy napon jővén hazafele,
Messziről megcsapott az a zene,*

*Készülődtem belesni ablakán,
Hogy szépiül meg a bajuszos leány,*

*Ám láttam, hogy a lámpa fénykörén
Ablak alatt andalgván... állok... én!*